

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2) การนำนโยบายการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปปฏิบัติ (3) สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณ สังกัดคณะ / หน่วยงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 36 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติ แบบประเมินการปฏิบัติงาน และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Process) วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS เพื่อหาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยภาพรวมพบว่ามีความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 81.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากประเด็นย่อยตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน เรียงตามลำดับ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ ในมาตรฐานทางการเงินด้านการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง ร้อยละ 91 รองลงมาคือ มาตรฐานทางการเงินด้านการวางแผนงบประมาณ ร้อยละ 89 การบริหารสินทรัพย์ ร้อยละ 87.25 การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ร้อยละ 85.75 การตรวจสอบภายใน ร้อยละ 85.25 การคำนวณต้นทุนกิจกรรม ร้อยละ 83 และลำดับสุดท้าย คือ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ร้อยละ 81.75 ตามลำดับ

2. การนำนโยบายการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนงบประมาณไปปฏิบัติ

2.1 การจัดทำงบประมาณ โดยภาพรวมพบว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากประเด็นย่อยตามมาตรฐานทางการเงินทั้ง 7 ด้าน พบว่า การจัดทำแผนงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF) และแผนงบประมาณประจำปี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.42$) สำหรับด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การจัดทำแผนข้อมูลต้นทุนกิจกรรมอย่างครบถ้วนและครอบคลุม ($\bar{X} = 2.47$)

2.2 การบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ จัดการพัฒนาระบบสารสนเทศบริหารการเงิน และระบบงบประมาณ (GFMS)

อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.62$) สำหรับด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การจัดทำคู่มือการบริหารสินทรัพย์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.55$)

2.3 ด้านการติดตามประเมินผลงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยภาพรวมพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$) ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ ได้รายงานผลการตรวจสอบภายในต่อมหาวิทยาลัย อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) สำหรับด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ได้จัดทำรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงานในประเด็นที่สำคัญด้านต้นทุนผลผลิตแต่ละชนิด งบดุล งบรายได้ รายจ่ายและงบกระแสเงินสด อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$)

3. สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1 การจัดทำงบประมาณ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และทิศทางของหน่วยงานที่ชัดเจนควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ แก่ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการจัดทำงบประมาณเป็นการเฉพาะ

3.2 การดำเนินงานงบประมาณ ควรดำเนินการภายใต้คณะกรรมการที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ การบริหารงบประมาณต้องมีความโปร่งใส มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน

3.3 การติดตามประเมินผล ควรมีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใส มีดัชนีชี้วัดที่ชัดเจน และสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ

The objectives of this research were to study 1) the knowledge, understanding, and operation in performance – based budgeting system at Khon Kaen University; 2) implementation of budgeting system 3) current situations, problems, and suggestions to find guidelines for the development and improvement of the aforementioned system. The target group for this research consisted of 100 people responsible for the budgeting or planning this budgeting system in 36 offices affiliated with faculties at Khon Kaen University. The tools in use were composed test of knowledge, understanding and operation, including performance assessment and data from focus group discussion process. Data analysis was carried out by the SPSS for Windows program for frequency, percentage, content analysis and standard deviation.

The results of the research:

1. Knowledge, understanding, and general information on performance – based budgeting system was overall found at high level (81.80 %). When individually considered, all this items in descending order were that knowledge and understanding in financial measure for purchasing and hiring (91.00 %), followed by that for planning the budget system (89.00 %), property management (87.25 %), financial management and budget controlling (85.75 %), internal audit (85.25 %), calculating of activity capital (83.00 %) and reporting of finance and result of operation (81.75 %) respectively.

2. The knowledge to work performances and assessment guideline for Implementation

2.1 Performance – based budgeting system was overall found at a moderate level ($\bar{X} = 2.87$), while the highest level was the planning in moderate budgeting and annual budgeting with a moderate level of practice ($\bar{X} = 3.42$), and the lowest level was found with the data planning on activity capital ($\bar{X} = 2.47$) respectively.

2.2 Performance – based budgeting system was overall found at a moderate level ($\bar{X} = 3.15$); the highest was the development of financial information and budgeting system ($\bar{X} = 3.62$), followed by the lowest, which was a handbook preparation of financial management at work ($\bar{X} = 2.55$).

2.3 On the performance – based budgeting assessment, the operation was overall found at a moderate level ($\bar{X} = 3.08$); while the highest level was found with the reporting of internal audit to the university ($\bar{X} = 3.36$) and the lowest level was the financial report and result of operation on major issues such as production cost each kind, balance sheet, income, expenses and cash flow ($\bar{X} = 2.89$).

3. The current situation, problems, obstacles on the budget performance and suggestion:

3.1 In budgeting, administrators should fix clear objectives, indicators, and directions of offices as well as setting up training programs continuously for personnel and appoint an ad hoc working group.

3.2 The budgeting management should be implemented by competent committee. Furthermore, this management should be transparent with follow – up and assessment at periodical operation for work improvement.

3.3 The assessment follow – up should be systematically inspected for transparency with a clear indicator for such systematic assessment.